

més que el Walde-Pokorny vagi incloure tant el mot alt-al. com l'ags. *plēob* dins un mateix grup, Pokorny en la seva obra posterior, més personal i més crítica, l'*IEW*, no parla enlloc de l'un ni de l'altre grup de mots germ. antics: bon indicati que l'autor no creia en l'indoeuropeisme d'aquests mots, i devia dubtar que pertanyessin a l'urgermanisch.

Kluge mateix no dissimulant la seva preocupació, s'abstenia de suggerir el parentiu amb el suposat parent morfològic i reconeixia: «amb tot i que aquesta nissaga germ-occid. ha d'haver existit ja aproximadament cap al S. iv, no és possible establir res quant a la seva etimologia ni el seu ric descabdellament semàntic: s'entreveu que el sentit primitiu fos més o menys 'garantir o responsabilitzar-se d'algú o alguna cosa', però no s'ha trobat una solució definitiva de les nombroses dificultats fonètiques i semàntiques que presenta; el fr. i oc. *plevir*, mancats d'una etimologia segura romano-llatina més aviat han de venir del germànic continental que no a la inversa». Les edicions pòstumes, posthitlerianes, de la seva obra han esborrat aquestes reserves. I el Kluge-Mitzka conclou que el mot gallo-romànic ve del b.-al. antic si bé encruent amb el ll. *PRAEBERE*.

Però si així com així, i havent-hi greus dubtes sobre la germanitat d'un *PLEGAN*, i per al romànic és indispensable recórrer a l'auxili de *PRAEBERE* tant per explicar la *-v-* com per aclarir l'evolució semàntica, ¿quina raó ens queda per continuar creient en un germanisme? Tant en un sentit com en l'altre el tipus romànic *PLEVIRE* està més a prop de *PRAEBERE* que del suspecte **PLEGAN*. De *PRAEBERE* se passen facilíssimament tant a la idea de 'oferir-se, comprometre's' com a la de 'servir-se de': *praebere se ducem sceleri* «s'ofrir comme chef d'un complot» Curci, *praebere utilem operam reipublicae* Ciceró, *praebere eundem usum* «rendre les mêmes services» Plini. D'altra banda *praebere se telis hostium* «s'ofrir aux coups de l'ennemi» Livi, *praebere se continendum* «se constituer prisonnier» Curci, etc. ofereixen bella base per a l'acc. oc.-fr.-cat. ant. «s'engager», «garantir». És més racional partir de *PRAEBERE* purament i simplement; i sense necessitat de cap encruentament, admetre alguna contaminació que expliqui la *l < r*. La del mot germànic? Però si aquest comencem per no estar segurs que existís abans del S. iv, la base ens falla per creure que poguéu obrar sobre el lèxic de les legions del Limes germanicus.

Més val suggerir que hi hagué una contaminació o encruentament que expliqui alhora la nostra *l* i la *g* germànica i que tot plegat surti de *PRAEBERE* en última instància. Algun mot pròpiament germànic amb *pl-* inicial i velar medial. Llavors aquesta contaminació, com és lògic, hauria actuat més fortament sobre les llengües d'Alemanya, i més lleument allà on els francs no eren més que una minoria dins la massa romànica: aquí només la *l*, allà transformació fonda de *PRAEBERE* en *PLEGAN*.

Resta a identificar aquest mot germànic. El tipus de l'angl. *plough*, al. *pflug* 'arada' és comú a totes les llengües

germàniques (del gòtic ni ho sabem, ni ho neguem, ignorant-ne tant el lèxic) fins i tot les escandinaves (esc. ant. *plōgr*, ags. *plōg/plōh*), i reapareix en lituà i en totes les llengües eslaves. És segur almenys que es tracta d'un vell mot europeu indígena, potser no indoeuropeu.² No és desentraonat suggerir que el verb pertorbador de *PRAEBERE* fos el verb per a 'llaurar' (que és quasi tant com 'treballar, obrar' en tota societat agrària i de vida simple: cat. *llaurar* < *LABORARE!*): angl. *to plough* 'llaurar' ja S. xv, al. *pflügen* (ja freqüent en la Bíblia de Luter, i potser molt anterior): sembla que hi ha raó de sobres per postular un germ. antic i gairebé comú **PLUGJAN* o **PLUGAN*. Que l'estrangerisme *PRAEBERE* fos alterat per influència d'un verb indígena amb el sentit de 'llaurar', 'malldar' no sembla difícil de concebre. O bé es podria tractar de la contaminació del tipus germ.-rom. *PLUKKJAN* 'collir, arrabassar, estirar, pellucar' (veg. *PELLUCAR*), ja antic almenys a Renània, car des d'aquest sentit al de 'mostrar una penyora, una garantia' no hi ha gaire distància. O el ll. *PLEBS?*

Fem breu història de les opinions romanístiques sobre l'origen de *plevir*. Ja Diez, *Wb.*, 658 (com sempre bon intuïdor dels camins probables) proposà l'etimologia *PRAEBERE* «amb un canvi esporàdic de *r* en *l*». Assenyalaven ell i alguns especialistes en llatí vulgar la presència de *plebere* 'obligar-se, declarar-se disposat a' en la *Lex Utin.*, o sigui la *Lex Romana Curiensis* de c. l'a. 800 i la de *plebium* 'garantia' en les Capitulars de Carlemany (*ALLG III*, 496). D'altra banda, sense l'alteració fonètica, la *Lex R. Wisigothorum* i les *Leges Langobardicae* porten *praebere sacramentum* exactament igual al fr. ant. *plevir son sairement* 'oferir-se a jurar'.

Meyer-Lübke (*Rom. Et. Wb.*, 6592) dogmàticament ho declarà «impossible»; i des de llavors ell mateix, Gamillscheg i altres van fer deu mil equilibris per justificar l'etimologia germànica. Cardinal és aquí la suposició de M-Lübke que hi hagué un germ. **PLEWI* «Haftung, Verpflichtung» (garantia, obligació); del qual no dóna altre indicati que un *plivium* de la Llei Sàlica, el qual naturalment no és altra cosa que el mot romànic *plevi*, *pleu*, *pliu*, fr. *plege*, a penes llatinitzat. Com a mot germànic necessita l'asterisc que M-Lübke li plany: un asterisc com una casa! Com constaten Wartburg i la seva orientadora Veronika Günther, no hi ha cap mot semblant en cap dialecte germ. L'article del *FEW* (xvi, 632-5) gràcies a aquesta excel·lent lingüista torna a la posició sana de Kluge, i només ens continua quedant a deure l'explicació última de tot plegat, en acontentar-se amb admetre que el romànic *plevir* ve del germ. (??) *PLEGAN* per encruentament amb *PRAEBERE*. Veg. allí les cites in extenso del text de la *Lex Romana Curiensis* (634b42-47) i de les altres lleis bàrbares.

Per acabar afegiré que el tipus *PRAEBIUM*, derivat de *PRAEBERE*, del qual provénen el fr. *plege*, el cat. ant. *pletge* (1402) i l'oc. ant. *plevi*, *pliu*, i cat. ant. *pliu*, *plivi*, està verament documentat en el plural neutre *praebia*, que figura ja en Varró, i confirmat per Paulus